

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia

kristin.skeppsby@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för miljöhälsa
Daniel Sundvall

Datum

2025-06-11

Vårt ärendenummer

00423-2024

Ert ärendenummer

KN2025/00288

En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess – SOU 2024:98

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten tillstyrker följande förslag med kommentar:

- 14.6.6 En ny nationell miljöprövningsmyndighet
- 14.9.16 Justerad reglering om val av plats
- 14.14 Behov av en effektiv och enhetlig tillsyn

Folkhälsomyndigheten avstyrker följande förslag med kommentar:

- 14.5.2 Uttrycket miljöfarlig verksamhet ändras
- 14.8.5 Undantag från krav på specifik miljöbedömning

Folkhälsomyndigheten lämnar enbart övergripande kommentarer på förslagen om en ny tillstånds- och granskningsplikt 14.7, en tydligare miljöbedömningsprocess 14.8 och en mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess 14.9. Folkhälsomyndigheten har inga synpunkter på övriga förslag.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

14.5.2 Uttrycket miljöfarlig verksamhet ändras

Folkhälsomyndigheten anser att förslaget om att ändra begreppet miljöfarlig verksamhet till miljöpåverkande verksamhet inte är konsekvent i förhållande till miljöbalkens princip om omvänd bevisbörda och försiktighetsprincipen i 2 kap. 1 respektive 3 §§ miljöbalken. Folkhälsomyndigheten delar utredningens bedömning om att alla verksamheter som omfattas av begreppet miljöfarlig verksamhet inte uttryckligen är farliga för människors hälsa eller miljön. Merparten av verksamheterna som sorterar under begreppet motiverar dock olika former av försiktighetsåtgärder och Folkhälsomyndigheten anser, med koppling till principerna om omvänd bevisbörda och försiktighet i miljöbalken, att det miljörättsligt är mer korrekt att utgångspunkten automatiskt bör vara att en

verksamhet är farlig för människors hälsa eller miljön. Om förslaget ändå tas med i den fortsatta beredningen föreslår Folkhälsomyndigheten att begreppet bör justeras med följande tillägg; miljö- och *hälsopåverkande* i syfte att såväl semantiskt, som i sak tydliggöra verksamheternas risker för människors hälsa.

14.6.6 En ny nationell miljöprövningsmyndighet

Folkhälsomyndigheten delar utredningens bedömning om att inrättandet av en ny statlig miljöprövningsmyndighet kommer att ge ökade förutsättningar för ökad enhetlighet, transparens och förutsägbarhet i både miljöbedömnings- och miljötillståndsprocessen. Folkhälsomyndigheten bedömer att både kommunikationen och implementeringen av vägledning och kunskapsunderlag om skydd för människors hälsa kommer att bli mer effektiv och ändamålsenlig med en central prövningsmyndighet. Myndigheten anser även att förslaget medför bättre förutsättningar till samverkan i frågor om människors hälsa kopplat till tillståndsprövning.

14.7 En ny tillstånds- och granskningsplikt, 14.8 En tydligare miljöbedömningsprocess och 14.9 En mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Klimatförändringen medför risk för hälsoeffekter av naturhändelser såsom värmeböljor, torka och översvämningar. Den medför även risker för hälsoeffekter av andra typer av förändringar i ekosystemen, exempelvis förändrade mönster för nederbörd och växtsäsong som kan gynna olika smittämnen och sjukdomsöverförande vektorer. Folkhälsomyndigheten ställer sig därför i huvudsak bakom utredningens förslag, då klimatarbetet är mycket angeläget, och ett av de huvudsakliga ändamålen med förslagen är att öka takten på klimatomställningen och att nå miljö- och klimatmålen.

Av betänkandet framgår att en av utredningens utgångspunkter är att miljöprövningsprocessen bör innebära att en ansökan om miljötillstånd för en verksamhet eller åtgärd ska prövas snabbt och enkelt utan att kraven på hälsa och miljöskydd åsidosätts. Folkhälsomyndigheten delar utredningens syn på att effektivitet i miljöprövningsprocesserna kan samsas med en bibehållen omsorg för människors hälsa och miljön och samtidigt främja utveckling av mer resurseffektiva och miljövänliga processer och tekniker. Myndigheten noterar exempelvis att Klimatpolitiska rådet flera år i rad lyft behovet av förbättrade tillståndsprocesser i sina rapporter till regeringen.

Arbetet för att nå miljö- och klimatmålen är dock förenad med komplexa intresseavvägningar och Folkhälsomyndigheten vill därför lyfta vikten av att klimatomställningen inte får bidra till en negativ påverkan på människors hälsa och miljön i form av ökad resursanvändning när det gäller exempelvis ökad elförbrukning från icke-förnybara källor och utvinning av metaller. Även tillkomsten av nya industrier och liknande verksamheter kan innebära ökade risker för förorening och att mark tas i anspråk, vilket i sin tur kan ha negativ påverkan på

miljön och människors hälsa. Folkhälsomyndigheten saknar fördjupade resonemang i betänkandet om de risker för människors hälsa och miljön som kan uppstå när förslag i alltför stor utsträckning beaktar ett perspektiv, exempelvis effektivitet och konkurrenskraft.

Folkhälsomyndigheten vill särskilt framhålla vikten av ett helhetsperspektiv och att synliggöra synergier i arbetet med begränsning av utsläpp, klimatanpassning och miljörelaterad hälsa. Ett exempel är att främja utvecklingen av levande och hållbara städer som möjliggör aktiva transporter, rörelse och tillgång till grönområden vilket i sin tur ger skydd mot värmeböljor, UV-strålning och översvämning samtidigt som bilberoendet och utsläppen minskar. Med liknande åtgärder finns det också goda förutsättningar att nå miljö- och klimatmålen.

14.8.5 Undantag från krav på specifik miljöbedömning

Folkhälsomyndigheten motsätter sig förslaget om att införa möjlighet till undantag från specifika miljöbedömningar enligt artikel 1.3 och 2.4 i MKB-direktivet. Den huvudsakliga motiveringen till ställningstagandet är att Folkhälsomyndigheten dels bedömer att det i betänkandet inte framkommer tillräckliga skäl för att det ska vara motiverat att undanta kravet på specifik miljöbedömning, och dels att de skäl som framhålls inte är tillräckligt starka i relation till behovet av krav på specifik miljöbedömning som innebär att identifiera, beskriva och bedöma effekter på människors hälsa och miljön. I övrigt hänvisar Folkhälsomyndigheten till sitt [remissyttrande över Regeringsprövningsutredningens betänkande](#) (*Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet*, SOU 2024:11), där liknande förslag lades fram.

14.9.16 Justerad reglering om val av plats

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget men vill lyfta vikten av att översiktsplaner hålls uppdaterade och speglar aktuella förhållanden, i synnerhet utifrån syftet att skyddet för människors hälsa och miljön upprätthålls.

14.14 Behov av en effektiv och enhetlig tillsyn

Folkhälsomyndigheten instämmer i och vill särskilt lyfta vikten av utredningens ställningstagande om att tillsynsmyndigheterna behöver ha rätt förutsättningar för att kunna genomföra en effektiv och enhetlig tillsyn och ansöka om omprövning när det behövs. I det fall förslagen om förändringar i miljöprövningsprocessen antas, är det av vikt att tillsynsmyndigheterna kompenseras med de resurser och den vägledning som behövs för att upprätthålla skyddet för människors hälsa och miljön. Folkhälsomyndigheten anser att ökat fokus på verksamheter kopplade till klimatomställningen inom såväl tillsyn som prövning inte får medföra att andra tillsynsområden drabbas negativt.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Anna Bessö. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Bitte Bråstad, avdelningschefen Lennie Lindberg och enhetschefen Karin Ljung Björklund deltagit. Utredaren Daniel Sundvall har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Daniel Sundvall